

Johan (Hans) Pieter Jacob van Ewijk is geboren op 10 januari 1923 in Tegal, NOI. Hij was de zoon van Johan Peter Jacob van Ewijk (14 juli 1895, Leiden) en Lijsbeth Prins (19 november 1898, Leiden). Zijn ouders gingen in oktober 1920 naar Nederlands Indië. In 1927 werd in Semarang zijn broertje geboren. Zijn vader werkte voor de oorlog bij de Samarang-Joana Stoomtram-Maatschappij en was begin jaren '30 gemeenteraadslid in de gemeente Tegal.

Hans was lid van groep Jong Holland van het NIPV in Semarang. In 1939 werden Piet van Oort, Hans van Ewijk, Leo Westhoeve, Hein Jonkman en Hans Visser Verkenner 1e klas. Piet en Leo kregen ook de geelgroene koorden en het insigne voor Kroonverkener uitgereikt. Zijn vader was hopman bij deze groep. Later werd hij districtscommissaris van district Semarang bij de NIPV. Zijn moeder was voorzitter van de afdeling Semarang van het Meisjes Gilde.

De vijf eerste klassers zijn Piet van Oort, Hans van Ewijk, Leo Westhoeve, Hein Jonkman en Hans Visser. Aan Leo Westhoeve werden ook de geel-groene koorden uitgereikt en uiteraard het insigne van kroonverkener, welke laatste onderscheiding ook is toegekend aan Piet van Oort.

Hans was tijdens de mobilisatie soldaat. Zijn vader was luitenant bij de autotreindivisie. Hans werd krijgsgevangen genomen en geïnterneerd in Kamp Tjilatjap. Op 1 februari 1943 gingen Hans en zijn vader met de Maebashi Maru 2 met ongeveer 1900 krijgsgevangenen (3 Engelsen, verder allemaal Nederlanders) uit Soerabaja (HBS-kamp) naar Singapore, de zogenaamde Java Party 12., het 12e krijgsgevangentransport dat van Java vertrok. De route liep vlak langs de noordkust van Java. Het was een smerig schip, afgewerkte kolen lagen aan dek; alles, ook de bemanning, zag er zwart en vettig uit. De krijgsgevangenen werden in het voorste ruim gepropt, officieren en manschappen door elkaar. Door een visvergiftiging werden velen beroerd en moesten overgeven. Daarnaast trad nog een permanganaat-vergiftiging op doordat de verdunde permanganaat (gebruikt om eetgerei af te spoelen) per ongeluk als thee werd geschonken; maag- en buikklachten waren het gevolg. Op 3 februari 1943 kwam het schip aan op de rede van Tandjong Priok en ongeveer 200 man werden afgekeurd en aan wal gebracht. Na twee dagen ging het schip verder richting Singapore. Op 9 februari kwam het schip in Singapore aan. De mannen werden in open vrachtauto's in de stromende regen getransporteerd naar de kazernes van Changi. Hans en zijn vader gingen op 16 april 1943 met een treintransport naar de Birmaspoorweg waar ze tewerkgesteld werden.

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in

Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Zijn vader overleed op 14 mei 1943 in Kamp Tarsao aan dysenterie en uitputting. Tijdens de oorlog werd zijn moeder geïnterneerd in kamp Bangkok in Semarang. Hier was ze kampleider. Op 13 september 1944 werden alle vrouwen en kinderen overgeplaatst en werd het een kamp voor jongens. Ze ging ze naar Kamp Lampersari.

Na de oorlog kwam Hans terecht in een opvangkamp in Thailand en ging van daar in augustus 1946 naar Nederland. Het gezin kwam terecht in Oegstgeest. Hij trouwde op 28 juni 1950 met Catharina Adriaanse. Hij ging werken bij de KLM.

Meer informatie

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Johan Peter Jacob van Ewijk \(oorlogsgravenstichting.nl\)](#)

[Japanse interneringskaarten, Surname: Ewijk \(フォム エイワイク\) | Nationaal Archief](#)

[Algemeen handelsblad voor Nederlandsch-Indië » 20 apr 1927 - Art. 21 | Delpher](#)

[De locomotief » 03 jun 1935 - Art. 160 | Delpher](#)

[De locomotief » 13 feb 1936 - Art. 161 | Delpher](#)

Het Indische Leidersblad juni 1937

[De locomotief » 12 jul 1938 - Art. 218 | Delpher](#)

[Leidsch Dagblad | 30 oktober 1934 | pagina 4 - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken \(courant.nu\)](#)

[De locomotief » 21 feb 1939 - Art. 35 | Delpher](#)

[Bangkong \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Lampersari \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[NR \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Birma-Siam-spoorweg \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Java Party 12 \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Maebashi Maru 2.htm](#)

[Indexen \(archieff.amsterdam\)](#)

[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)

[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)

[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.